

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ВИПАДАННЯ МАТКИ У КОЗИ

Романенко І.О.,
здобувачка вищої освіти,

Дригола А.С.,
здобувачка вищої освіти,

Корейба Л. В.,
к.вет.н., доцентка,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

В період вагітності та родів у самок продуктивних жуйних тварин часто виникають репродуктивні порушення [1, 2, 10]. Серед них випадання матки (або вивертання матки через піхвовий отвір), що зазвичай зустрічається як ускладнення родів [3] через численні сприяючі фактори, включаючи гіпокальціємію, відсутність тонусу матки, надмірну силу виведення плода під час родопомочі, масу затриманих навколоплодових оболонок (затримку посліду), сильне напруження живота, підвищення внутрішньочеревного тиску, включаючи тимпанію та надмірний вміст естрогенів у кормах [4, 5, 6].

Випадання (пролапс) матки – це патологічний процес, що реєструється в усіх видів тварин, але найчастіше зустрічається у корів та овець, рідко у кіз, ще рідше у кобил та потребує негайної уваги, ранньої діагностики й лікування і зазвичай відбувається одразу після родів або через кілька годин після них, коли шийка відкрита, а матка втрачає тонус [5]. Плацента, ймовірно, може бути збережена протягом цього періоду [10].

Випадання матки, що виникає пізніше ніж через 24 години після родів, трапляється надзвичайно рідко та ускладнюється частковим закриттям її шийки, що ускладнює вправлення [6]. Ускладнення розвиваються при наявності рваних ран, некрозу та інфекцій, або за відсутності і несвоєчасному проведенні лікування. Шок, крововилив та тромбоемболія є потенційними наслідками тривалого пролапсу [3].

У наших дослідженнях повідомляється про випадок випадання матки у кози. Для загального дослідження і надання акушерської допомоги тварину доставили до лікарні ветеринарної медицини. Нами проводилось повне клінічне обстеження тварин оскільки були присутні такі ознаки, як зниження апетиту, почастишання дихання, підвищення частоти пульсу (життєво важливі параметри були такими: загальна температура тіла – 39,8°C, частота серцевих скорочень – 127 ударів/хв, частота дихальних рухів – 78 актів/хв.) та набряк і гіперемія слизових оболонок зовнішніх статевих органів й матки.

Відомо, що забруднення поверхні вивернутої матки може збільшити ризик надходження токсинів через слизову оболонку, однак ретельне її очищення і зрошення антисептичними розчинами запобігає розвитку запального процесу.

Ін'єкційний антибіотик широкого спектру дії, що вводиться одноразово протягом трьох-п'яти діб після вправлення матки, запобігає вторинній бактеріальній інфекції [7, 8, 9].

Під час огляду вивернутої матки у кози, що мала вигляд великого грушоподібного утворення, виступала з вульви і звисала нижче скакальних суглобів тварини, відмітили набряк, заплямовану фекаліями її поверхню та залишки некротичних тканин.

Відомо, що успіх лікування залежить від типу патологічного процесу, його тривалості, ступеня пошкодження та забруднення. Зі збільшенням тривалості патологічного процесу може знадобитися хірургічне втручання, тобто резекція та ампутація органу. Також можуть виникнути деякі постманевральні ускладнення [7, 8, 9].

Мета проведеного нами лікування полягала у заміні розміщення вивернутої матки кози з подальшим методом утримання її у фіксованому положенні.

Для цього з поверхні вивернутої матки обережно видалили залишки некротизованих тканин та фекалії і промили теплим розведеним розчином хлоргексидину.

Низька сакральна епідуральна анестезія є важливою перед вправленням матки, оскільки це зменшує напруження та десенсибілізує промежину [5].

Низьку сакральну епідуральну анестезію провели з введенням в епідуральний простір 1% розчину новокаїну у дозі 4 мл. Точку уколу (простір між дужками першого і другого хвостових хребців) визначали за допомогою пальця під час легкого вертикального руху хвоста. Після чого козу поклали на грудику, а дві тазові кінцівки витягнули позаду неї. Потім, використовуючи обидві руки з помірною силою, вивернуту матку обережно проштовхнули через піхву. Після вправлення, руку вводили до кінчиків обох рогів матки, щоб переконатися, що жодна з залишків інвагінації не може спричинити напруження живота і рецидивів. Спочатку було вправлено тіло матки, а потім і роги. За нормального положення матки вводили окситоцин у дозі 10 ОД внутрішньом'язово для підвищення її тонусу.

Горизонтальні матрацні шви були накладені на ділянку вульви як метод фіксації матки. Пеніцилін 20 000 ОД/кг та стрептоміцин 10 мг/кг ін'єктували внутрішньом'язово протягом 5 діб. Дексаметазон для зменшення набряку матки вводили в дозі 1 мг/кг протягом 3 діб. Шви на ділянці вульви знімали через 7 діб.

Коза була госпіталізована для подальшого проведення спостереження та курації. Під час курації тварини рецидивів не було виявлено. Шви знімали на 7 добу.

Отже, проведене нами лікування за вище описаною схемою виявилось ефективним.

Список літератури

1. Білий Д. Оперативне акушерство : навч. посіб. / Д. Білий, Л. Корейба. – Дніпро, 2025. – 120 с.
2. Корейба Л. В. Родові та післяродові ускладнення у корів голштинської породи в умовах в умовах ПрАТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. 2014. Вип. 29(2). 92-94.
3. Noakes, D.E., T.J. Perkinson and G.C.W. England, 2001. Post Parturient Prolapse of the Uterus. Arthur's Veterinary Reproduction and Obstetrics. Saunders, pp: 333-338.
4. Jackson, P.G.G., 2004. Postparturient Problems in Large Animals. Hand Book of Veterinary Obstetrics. 2nd Edn., Elsevier Saunders, pp: 209-231.
5. Hanie, E.A., 2006. Prolapse of the Vaginal and Uterus: Text Book of Large Animal Clinical Procedures for Veterinary Technicians. Elsevier, Mosby, pp: 218-221.
6. Fubini, S.L. and G.N. Ducharme, 2006. Surgical Conditions of the Post Partum Period. Text Book of Farm Animal Surgery, pp: 333-338.
7. Borobia-Belsue, J., 2006. Replacement of rectal prolapse in sows. Vet. Rec., pp: 380.
8. Hosie, B., 1993. Treatment of Vaginal Prolapse in Ewes. Practice, 15: 10-11.
9. Plunkett, S.J., 2000. Vaginal Edema (Hyperplasia) or Prolapse and Uterine Prolapse. Text Book of Emergency Procedure for the Small Animal Veterinarian, WB Saunders, pp: 217-218.
10. Roberts, S.J., 1982. Injuries and Diseases of the Puerperal Period: Text Book of Veterinary Obstetrics and Genital Diseases. Indian Edn., pp: 300-340.